

Lunds Universitet

Institutionen för kommunikation och medier

Medie- och kommunikationsvetenskap: Kandidatkurs

Examinator:

Kamratposten i genusfabriken

- En studie av hur genus konstrueras i Sveriges största barntidning

Charlotta Strohkirch, Fideli Österström

Abstract

Denna kandidatuppsats är skriven av Charlotta Strohkirch och Fideli Österström, och är författad i Medie- och kommunikationsvetenskap vid institutionen för kommunikation och medier vid Lunds Universitet. Uppsatsens titel är ”Kamratposten i genusfabriken - En studie av hur genus konstrueras i Sveriges största barntidning”. Uppsatsens huvudsakliga syfte är att undersöka hur barns fritidsintressen skildras i *Kamratposten*. Undersökningens fokus ligger på i vilken utsträckning tidningens framställning av barns fritidsintressen bekräftar eller ifrågasätter den rådande genusordningen samt rådande genuspositioner. Dessutom granskas med hjälp av en kvalitativ innehållsanalys på vilka sätt som könsroller beskrivs i tidningen, och vilka genusrelevanta betydelser man kan avläsa av framställningen. Materialet som undersöktes består av artiklar i *Kamratposten* som skildrar barns fritidsintressen under år 2013. Undersökningens resultat är att *Kamratposten* i viss utsträckning utmanar flickors traditionella könsroll, däremot utmanas den könsroll pojkar förväntas följa i mindre utsträckning.

Nyckelord: “Könsstereotyper i Kamratposten”, “Barn och genus”, “Genusordning”, “Könsrollsocialisation”, “Socialisation”

Innehållsförteckning

1.	INLEDNING.....	1
1.1.	Syfte och frågeställning	2
1.2.	Disposition	3
2.	TIDIGARE FORSKNING	3
2.1.	Statistik från SCB om barns fritid.....	3
2.2.	Barns mediekonsumtion.....	4
3.	TEORETISKT RAMVERK.....	5
3.1.	Distinktionen mellan genus och kön.....	5
3.2.	Den sociala konstruktionen av genus och genusstereotyper	6
3.3.	Genussystem	7
3.3.1.	Det stereotypa genuskontraktet	7
3.4.	Utvecklingstanken och socialisation - barndom som kulturell konstruktion.....	8
3.4.1.	Barn och genus, könsrollsocialisation - generationssystemet	10
4.	METOD.....	12
4.1.	Metodval	12
4.2.	Urval	14
4.3.	Kritiska reflektioner	15
4.4.	Empiriskt material.....	16
5.	ANALYS.....	16
5.1.	Kort beskrivning av artiklarna	16
5.2.	Bekräftelse av samhällets rådande genusordning i <i>Kamratposten</i>	17
5.2.1.	Textanalys av de artiklar som bekräftar samhällets genusnormer.....	17
5.2.2.	Bildanalys av de artiklar som bekräftar samhällets genusnormer	20
5.3.	Utmanande av samhällets rådande genusordning i <i>Kamratposten</i>	21
5.3.1.	Textanalys av de artiklar som utmanar samhällets genusnormer	21

5.3.2.	Bildanalys av de artiklar som utmanar samhällets genusnormer	25
5.4.	Utvecklingstanken, socialisation och föränderlig barndom i <i>Kamratposten</i>	26
5.4.1.	Utvecklingstanken och socialisation i <i>Kamratposten</i>	27
5.4.2.	Barn som handlande subjekt - barndom som en föränderlig kulturell konstruktion i <i>Kamratposten</i>	28
5.4.3.	Barn som framställs enligt natur-polen i <i>Kamratposten</i>	29
5.4.4.	Barn som framställs enligt kultur-polen i <i>Kamratposten</i>	29
6.	SLUTDISKUSSION	30
7.	LITTERATUR	33
7.1.	Kamratpostenartiklar.....	34

1. INLEDNING

I dag möts medborgarna ständigt av kommunikation och en allt större informationsmängd. Det finns fler kommunikationskanaler än någonsin med TV, radio, internet och sociala medier etc. som förmedlar information dygnet runt. Inom ramen för den sekundära socialisationen som sker via medier blir dessa kommunikationskanaler och deras alltmer diversifierade innehåll allt viktigare för människors identitetsbildning. Förr i tiden ägde socialisationen främst rum i konkreta sociala sammanhang genom umgänget i skolan, fritidshemmet, inom kompisgruppen, på arbetsplatsen etc. men idag sker mycket av denna socialisation i kontexter där man inte träffar andra människor i direkt ansikte-mot-ansikte kommunikation (Bradley 2013:30).

Barntidningar är en medial produkt med ett uttalat barnperspektiv som nästan uteslutande riktar sig till barn och ungdomar. En barntidning är därmed både producent och förmedlare av barnkultur, precis som en vuxentidning är producent samt förmedlare av vuxenkultur. Gemensamt för vuxen- och barntidningar är att det är vuxna människor som skrivit innehållet. Barntidningar som *Kamratposten* utgör dessutom en kontaktyta för barnet med andra barn som läser tidningen (i form av läsarbrev och genom att skapa forum för brevvänner etc.), den ger barnen möjlighet att ställa frågor om pinsamma områden till experter och fyller en roll som informationskanal där det skrivs om t.ex. popartister som är populära eller om djur. Barntidningar är viktiga i barnens livsvärld eftersom de förmedlar information med stor betydelse för barnens identitetsbildning och socialisation. Barn antas ta till sig informationen de får av vuxna utan att ifrågasätta den, och är därmed en lättövertygad målgrupp. Det är därför angeläget att närmare granska vilken information som förmedlas till barnen i dessa tidningar eftersom barntidningarna har potential att påverka attityder och värderingar hos de individer som kommer att forma det framtida samhället.

Fritidsaktiviteter är betydelsefylla för människors identitet samt deras syn på och attityder till olika fenomen i samhället, t.ex. könsroller och jämlikhet. Det gäller för både vuxna och barn, men i större utsträckning för barn än för vuxna. Barn "ärver" sina föräldrars sociala status. Barnens identitet, värderingar och syn på livet är under ständig utformning. Denna utformning sker mestadels i skolan då det är där barnen tillbringar större delen av sin vakna tid medan vuxnas identiteter i större utsträckning baseras på olika utbildningsbakgrund, yrken etc. även om fritidsaktiviteter också spelar en viktig roll i vuxnas identitet. Fritidsaktiviteter spelar således en

central roll för barns identitetsbildning och erbjuder barnen en möjlighet att själva bestämma och styra över en del av sina liv. Av den anledningen är det särskilt intressant att studera hur barnens fritidsintressen beskrivs och framställs i tidningar som riktar sig till barn och ungdomar.

Varje upplaga av *Kamratposten* trycks i cirka 55 000 exemplar vilket enligt *Kamratposten* själva gör tidningen till Sveriges största barntidning (kpwebben.se). Tidningen är avsedd för barn i åldrarna 8-14 år (bonniertidskrifter.se). Både på Bonnier tidskrifters hemsida samt *Kamratpostens* hemsida beskrivs innehållet i tidningen på följande sätt:

I tidningen KP kan du läsa om allt som är viktigt i livet; från vänskap och kärlek till sport, nöje, nyheter, djur, idéer och tips, reportage, pyssel, klurigheter och roliga historier. Allt får plats! Stort och smått: Var slutar rymden? Hur blir man kär? (kpwebben.se, se även bonniertidskrifter.se).

Att så många barn i Sverige läser *Kamratposten* innebär att tidningen ofta är en av de första tidningar ett barn läser i Sverige idag. Detta medför vidare att det är genom tidningen barnen bekantar sig med sin omvärld och därmed får insikter i hur samhället ser ut, inte minst när det gäller samhällets olika genuspositioner och relationen mellan könen. Därför anser vi att det både är intressant, samt relevant att forska i hur genus konstrueras i tidningen och på vilket sätt och i vilken utsträckning tidningen påverkar utformningen av könsroller och syn på genus i samhället.

1.1.Syfte och frågeställning

Syftet med vår uppsats är att ur ett genusperspektiv studera hur flickor och pojkar framställs och representeras i barntidningen *Kamratposten* genom de fritidsaktiviteter de utövar. Vi har valt att analysera en artikel ur varje upplaga av *Kamratposten* som utgavs under år 2013, som riktar in sig på barns fritidsintressen. Vi vill belysa på vilket sätt journalister skriver när de skriver till barn och på vilket sätt barnen framställs i vårt valda empiriska material. Vi vill därigenom få fördjupade kunskaper om hur tidningen framställer genus och i vilken utsträckning artiklarna ger uttryck för de etablerade könsrollerna i samhället när barn presenteras i samband med och genom sina fritidsintressen.

Studien ämnar besvara följande frågeställningar:

- Hur beskrivs könsroller i *Kamratpostens* fritidsartiklar och vilka genusrelevanta betydelser kan man avläsa av denna framställning?
- I vilken utsträckning bekräftar eller utmanar och ifrågasätter *Kamratposten* rådande genuspositioner och den rådande genusordningen genom fritidsartiklarna?

1.2. Disposition

Uppsatsen är disponerad på följande sätt: efter denna inledande presentation av vårt ämne samt vårt syfte med undersökningen presenteras tidigare forskning inom samma ämnesområde. I uppsatsens nästa del redogörs för relevanta teorier inom genusforskning. Sedan följer ett metodkapitel där vi redovisar vårt metodologiska tillvägagångssätt när det gäller datainsamling (urval etc.) samt dataanalys. Därefter redovisar vi undersökningens analys och våra resultat. Avslutningsvis sammanfattas samt diskuteras resultaten från analysen.

2. TIDIGARE FORSKNING

Föreliggande studie ämnar att granska och analysera några specifika medietexter i *Kamratposten* från år 2013. Det har redan gjorts mycket forskning kring ämnet barn och genus. I detta avsnitt presenteras tidigare forskning som gjorts på fältet fritidsintressen, medier och barn. Nedan redovisar vi för studier vi anser vara relevanta för det valda ämnet.

2.1. Statistik från SCB om barns fritid

I FN:s barnkonvention kan man utläsa att barns rättigheter även innebär rätten till fritid. Fritid behöver inte nödvändigtvis utgöras av en sport utan det kan även handla om lek, vila, eller konstnärlig verksamhet (Falk & Hammarberg 2005:16). I enlighet med FN:s barnkonvention menar Statistiska centralbyrån (SCB) att fritiden är högst relevant för barns utveckling. Således måste alla barn få möjligheten att delta i utvecklande fritidsaktiviteter. Målet med fritidsaktiviteter på ett samhälleligt plan är att minska sociala skillnader då alla barn ska kunna utöva någon form av fritidsaktivitet på jämna villkor. Med mer jämlika villkor vid barns

fritidsaktiviteter menar Statistiska centralbyrån att levnadsförhållandena skulle bli mer lika. Vidare påvisar SCBs undersökning *Barns fritid* att valet av fritidsaktivitet "hänger samman med barnens kön och ålder, men också med skillnader i de ekonomiska, sociala och kulturella villkor barn växer upp i" (Statistiska centralbyrån 2009: s.11).

SCB har i en studie sammanställt barns levnadsförhållanden i Sverige mellan åren 2006-2007. Målgruppen i denna undersökning var barn mellan 10-18 år. Studien visar att två tredjedelar av barnen kontinuerligt utövade någon form av idrott inom föreningslivet. Utövanget av idrott var lika stort hos flickorna som hos pojkarna. Den största gruppen av barn som höll på med någon form av idrott var barn i åldrarna 10-12 år. Vidare visar studien att majoriteten av pojkarna utövade någon form av lagidrott medan flickor är underrepresenterade inom lagsporter. (Statistiska centralbyrån 2009: s.7)

2.2. Barns mediekonsumtion

I Bucht och Harries studie "*Young people in the nordic digital media culture*" (2013) framgår att 58 procent av barnen i Sverige mellan åldrarna 9-14 år ägnar sig åt daglig läsning av böcker. Den största delen av dessa böcker är barn- och ungdomsböcker och majoriteten av barnen lånar sina böcker på biblioteket. Den insamlade statistiken finns enligt författarna för att kunna ge en tillfällig bild av hur medieanvändandet ser ut hos barn och ungdomar i Norden (Bucht, Harrie 2013:32f). Denna forskning blir extra intressant när den sätts i relation till Roper och Cliftons undersökning (2013) där författarna hävdar att framställningen av flickor och sport i barnlitteratur har stor betydelse och inflytande för hur bokens målgrupp blir införstådd i ämnet. Roper och Clifton poängterar att flickor ofta skildras genom sitt framträdande snarare än sin fysiska prestation i barnlitteratur. Forskarna menar vidare att barn som möter denna typ av könsroller och genusframställning får en felaktig bild av hur barns sportutövning och fritidsaktiviteter faktiskt ser ut. Flickor ska på samma sätt som pojkar kunna framställas efter sin prestation (Roper, Clifton 2013:148).

Bucht och Harries (2013) studie visar att användningen av det digitala mediet TV är stor bland barn. Ett barn i åldern 3-14 år tittar på TV i genomsnitt 102 minuter per dag (Bucht, Harries 2013:39). Könsskillnaderna är förhållandevis små, 90 procent av pojkarna och 85 procent av flickorna tittar på TV dagligen (Bucht, Harrie 2013:11). Bucht och Harries (2013) resultat när det gäller barns TV-konsumtion blir extra intressant med tanke på Marínes et als. studie (2013),

där författarna hävdar att reklam borde lägga större vikt vid att förmedla en mer neutral och jämlik bild av genus, genast får stor betydelse vid barnens konsumerande av TV-tittande. Författarna skriver vidare att fokus enbart bör ligga på produkten istället för att visa produkten associerad till kön. (Marínes et al. 2013:187ff).

Efter att ha gått igenom dagens forskningsfält anser vi att det finns en avsaknad av studier som undersöker hur barns fritidsintressen framställs i barntidningar. Eftersom medier i dagens samhälle har ett starkt inflytande över hur barns värderingar och normer skapas anser vi det relevant att granska mediernas representation av barns fritidsaktiviteter. Vi anser att *Kamratposten* är speciellt intressant att undersöka då det är en av Sveriges största barntidningar och i synnerhet är en relevant medietext att undersöka eftersom den är en uttalad könsneutral tidsskrift. Vi vill se om *Kamratpostens* artiklar som behandlar barns fritid skiljer sig från de stereotyper som tidigare forskning visat existerar i olika medier.

3. TEORETISKT RAMVERK

Vi har i vår studie granskat det valda datamaterialet ur ett genusperspektiv, eftersom vi är intresserade av den sociala konstruktionen av kön som media reproducerar. Vi har därför fördjupat oss i olika forskares teorier som behandlar genus och hur det konstrueras i media för att kunna se och förstå på vilket sätt *Kamratposten* förmedlar genus i reportage som behandlar barns fritid. Eftersom *Kamratposten* är en medietext riktad till barn har vi även använt oss av teorier som anknyter till ämnesområdet barn och genus.

3.1. Distinktionen mellan genus och kön

För att förstå och analysera vårt empiriska material är en viktig utgångspunkt att man skiljer på det biologiska och sociala könet i teorier och forskning som berör genus. Jarlbro (2006) beskriver kön som den biologiska, alltså kroppsliga, skillnaden mellan flickor/kvinnor och pojkar/män medan genus handlar om såväl sociala föreställningar om kön, som handlingsmönster vilka tillskrivs olika kön. Dessa mönster konstrueras genom vår kultur och är därför socialt betingade (Jarlbro 2006:12). Genus handlar därmed om hur det biologiska könet transformeras till en social kategori som bestämmer hur människor uppfattar män respektive kvinnor, vilka egenskaper som tillskrivs de olika könen och vilket handlingsutrymme som förknippas med respektive genus i olika situationer.

Traditionellt betraktas i västerländska samhällen förhållandet mellan kön och genus som att det biologiska könet bestämmer en individs socialt konstruerade genus, ett kvinnligt kön innebär alltså ett kvinnligt genus. Dessa föreställningar om specifika genuspositioner och könsrollsmönster¹ använder sedan människor för att identifiera sig själva som antingen maskulina eller feminina. I denna identifikationsprocess använder individen de symboler och praktiker som enligt det rådande genussystemet förknippas med stereotypen manligt respektive kvinnligt. Om en aktör går emot dessa genusnormer väcker hen uppmärksamhet eftersom hen inte är eller uppför sig så som förväntat, d.v.s. i enlighet med de rådande genusnormerna (Jarlbro 2006:13).

3.2. Den sociala konstruktionen av genus och genusstereotyper

För att kunna analysera artiklar som berör barns fritid, d.v.s. uppsatsens empiriska material, är det viktigt att ha i åtanke vad respektive kön är förknippat med enligt teoretiska perspektiv på dessa sociala konstruktioner. Socialt och kulturellt konstruerade könsskillnader som existerar i ett givet samhälle är ingenting nytt, exempelvis är *den borgerliga familjen* en bild som enligt forskaren Marika Andrae (2001) kan ses som ett värderingssystem som grundar sig på en könsideologi från 1700-talet. Denna ideologi innebär att kvinnan placeras i den privata sfären medan mannen placeras i den offentliga. Som konsekvens av marknadsekonomins framväxt, urbaniseringen samt industrialiseringen befästes denna könsordning under 1800-talet, och nådde sin höjdpunkt i 1950-talets hemmafruideal. Detta könsideal innebär att kvinnan förknippas med känslor och omsorg medan mannen förknippas med handling och förnuft (Andrae 2001:15). Connell (2003) skriver att kvinnorna gör det mesta hushållsarbetet i de flesta samhällen idag, och att de oftast tar hand om småbarnen. Kvinnor uppträder offentligt i mycket mindre utsträckning än män och får i genomsnitt även lägre löner än män. De västerländska medierna visar fortfarande upp otaliga bilder av kvinnlig passivitet. Kvinnor presenteras ofta som unga, magra, vackra och sminkade. Flickor får av populärkulturen lära sig att det är deras främsta uppgift att vara attraktiva. Pojkar uppmanas istället att vara hårda och dominerande och att ägna sig åt tävlingssporter. Pressen att bete sig på ett visst sätt kommer från medier som etablerat stereotyperna men också från skolan och de sociala sammanhang där barn socialiseras (Connell 2003:12f).

¹ Vi använder i denna uppsats begreppen könsroll och könsrollsmönster, och inte t.ex. genusroll, eftersom könsroll är ett inarbetat begrepp inom samhällsvetenskaplig forskning. Begreppet avser rollspecifika beteenden och förväntningar som förknippas med det socialt konstruerade könet, d.v.s. genus.

3.3.Genussystem

Genussystemet ska förstås som en dynamisk struktur, ett system som leder till strukturer och mönstereffekter. I denna uppsats är genussystemet ett viktigt teoretiskt perspektiv eftersom det belyser dikotomin mellan könen samt mannens respektive kvinnans position i samhället. Enligt Yvonne Hirdman (2004) är genussystemet en ordningsstruktur av kön. Denna ordning utgör förutsättningen för andra existerande sociala ordningar. Att ordna in människor i genussystem är enligt Hirdman (2004) en väsentlig grund för de sociala, ekonomiska och politiska ordningarna. Hirdman (2004) talar om två principer, två byggstenar som formar denna ordning, nämligen dikotomin och hierarkin. Dikotomin definieras av isärhållandet av de båda könen, enligt vilket manligt och kvinnligt inte bör blandas. Hierarkin syftar till att mannen är norm i samhället, männen är de som ses som människor och utgör därför bedömningsmallen för vad som är normalt (Hirdman 2004:116f). Hirdman menar att det är just genom isärhållningen som den manliga normen legitimeras, eftersom detta socialt konstruerade maktförhållande kan förklaras utifrån en dikotomi, där mannen är A och kvinnan är B. Hirdman hävdar att det är möjligt att föreställa sig att sättet människor tänker på skapar en metod som strukturerar, ordnar och därmed tillfredsställer dem. Hirdman beskriver detta på följande sätt: "Barnet föds in i dessa kulturellt samlade tankekökkenmöddingar/figurer. Med andra ord, varken män eller kvinnor föds till det, båda skapas." (Hirdman 2004:116f). Strukturen är djupt rotad i samhället i de historiskt samt hierarkiskt lagrade föreställningar om hur man är som man respektive kvinna. Genussystemet grundar sig på dessa djupt rotade föreställningar i samhället om hur könen ska vara och utgör därför själva processen som framkallar genusbaserade hierarkier och segregering i samhället. Dessa föreställningar benämner Hirdman även som genuskontrakt (Hirdman 2004:119).

3.3.1. Det stereotypa genuskontraktet

För att ännu djupare kunna analysera det empiriska materialet har även Hirdmans (2001) teori om det stereotypa genuskontraktet använts som ett verktyg för att kunna identifiera eventuella strukturella skillnader i framställningen av barns fritidsaktiviteter i *Kamratposten*.

Genuskontraktet kan enligt Hirdman (2001) förstås som en nedärvd kulturell överenskommelse styrd av könen. Denna överenskommelse innehåller förpliktelser, rättigheter samt skyldigheter. Begreppet kan användas för att belysa det strukturella tvång som båda könen tyngs av, som inte kan skakas av, inte ens med ett gemensamt beslut om avskaffande. Det visar samtidigt på möjligheter till förhandling, men också en förståelse av erfarna fördelar av den styrda

överenskommelsen, Hirdman beskriver det på detta sätt: "Ett begrepp för att ta bort den konstruerade motsättningen mellan struktur och aktör och istället klistra ihop dem, låsa dem till varann" (Hirdman 2001:84). Kontraktet kan beskrivas ur ett androcentriskt perspektiv, en grunduppfattning är att mannen ska ta hand om och försörja kvinnan och kvinnan ska i gengäld utföra sina uppgifter, alltså ta hand om hemmet och barnen. Här menar Hirdman (2001) att det finns ett tyst krav som är parallellt inskrivet i omhändertagandet, som inte har att göra med att föda barn. Kvinnan blir nämligen mannens hjälpredda, medan mannen har ansvaret, beskyddet och försörjningen som uppgift. Eftersom kvinnan sköter födandet och uppfostran blir hon beroende av mannen, vilket tydligt markerar köns skilda förutsättningar och positioner. Hirdman skriver: "Hans skyldighet - Hennes rättighet, Hans rättighet - Hennes skyldighet" (Hirdman 2001:88).

Hirdman (2001) skriver vidare att kvinnans relation till mannen är hennes allt, hela hennes värld. Eftersom genuskontraktet påverkar hela kvinnans liv är det kvinnans strategier som kraftfullast återskapar strukturen. Kvinnans strategier kan nämligen inte utvidga sig utanför genuskontraktet. Hirdman talar även om det stereotypa genuskontraktet som "den naturliga ordningen", ett kontrakt som skapar förutsättningar för genusbunden rationalitet, upprepning och bekräftelse av den naturliga ordningen i samhället. För att förändra detta förhållande måste situationen som ligger till grund för ett stereotypt genuskontrakt undvikas, det gäller att fly den, och slutligen förändra situationen genom att förhandla om kontraktet så att andra rättigheter, fördelningar samt skyldigheter uppstår. Det är i första hand kvinnan som måste förändra och bryta kontraktet, en paradox enligt Hirdman eftersom kvinnan i dagens samhälle är den förtryckta (Hirdman 2001:93ff).

3.4. Utvecklingstanken och socialisation - barndom som kulturell konstruktion

Enligt Jarlbro (2006) uppkommer olika kulturella mönster och maktstrukturer relaterade till kön som resultat av att samhällets individer förväntas följa de etablerade genusnormerna (Jarlbro 2006:14). Connell (2003) menar att genus är någonting som kontinuerligt och dynamiskt återskapas i en given kultur vilket innebär att dessa kulturellt specifika genusföreställningar inte är något bestående och oföränderligt utan tvärtom något som förändras i takt med hur samhället och kulturen skapar nya mönster och strukturer (Connell 2003:14ff).

Eftersom uppsatsens empiriska material är riktat till barn har vi även använt oss av teoretiska perspektiv som kombinerar genusforskning och barn. Genom att använda oss av dessa

teoretiska perspektiv har vi försökt att identifiera de delar i artiklarna som specifikt beskriver ett barns socialisationsmönster. Enligt författaren Barbro Johansson (2000) är det möjligt att associera barns socialisation till utvecklingstanken, d.v.s. en utveckling samt transformering från något ofärdigt till något mer komplicerat samt samhällsnyttigt. Det går här att utläsa positiva associationer eftersom utvecklingstrappan leder barnen uppåt, vilket så småningom kommer att resultera i att barnet alltmer kommer in i samhället som en fullvärdig och självständig samhällsmedlem. Anammas denna utvecklingstanke kan följden därför bli att barn betraktas i termer av brist och ofullkomlighet. Barnen uppfattas då främst som någonting som är på väg att bli en vuxen människa, men ännu inte som en fullständig sådan (Johansson 2000:39ff).

Begreppet socialisation kan associeras till utvecklingstanken eftersom det för det första anknyter till idén om en dikotomi där vuxna är utvecklade sociala kulturvarer, medan barn är omogna. För det andra ses utvecklingen inte som ett automatiskt händelseförlopp, barn behöver vuxnas vägledning för att utvecklas och själva bli vuxna. Denna process brukar beskrivas så att den vuxna personen är barnets aktiva lärare samtidigt som barnet är en passiv mottagare som inte är med och skapar socialisationens kontext samt förutsättningar. Socialisation är för det tredje kopplat till utvecklingstanken när barn betraktas som vuxna av samhället, vilket innebär att allt barn möter, erfar samt upplever kan tänkas ingå i deras socialisation. Enligt denna tankemodell sker socialisation inte enbart när föräldrar och vuxna uppfostrar och undervisar barn. Socialisationen och påverkan sker genom människor de möter, böcker och tidningar de läser, dataspel de spelar och TV-program de ser (Johansson 2000:41).

Den nya barndomsforskningen innehåller alternativ till de förståelser av barndom som huvudsakligen bygger på idéer om utveckling och socialisation. Varje kultur har olika uppfattningar om barn och förväntningar om hur ett barn ska vara. Även om det finns många barn som är lika gamla är det inte säkert att de har något gemensamt. Utgångspunkten i den nya barndomsforskningen är att barndomen inte är given, den är föränderlig. Om barndom ses som kulturellt konstruerad ges utrymme för just skillnader och förändring. Detta kan vara svårt att förklara ur en statisk utvecklingssyn. I den nya barndomsforskningen är det dessutom en viktig utgångspunkt att barn ses som handlande subjekt, detta betyder att barn aktivt är delaktiga i konstruktionen av barndom samt vuxendom. Då barnen gör erfarenheter uppstår ett ömsesidigt utbyte av kunskaper och färdigheter mellan barnet och omgivningen. Barnen konstruerar sin egen

identitet samtidigt som de påverkas av sin tillvaro. Detta aktiva sätt att tillägna sig den omgivande kulturen omfattar även vuxna (Johansson 2000:42).

3.4.1. Barn och genus, könsrollsocialisation - generationssystemet

Barnen är således deltagande i, och i samspel med omgivningens kultur, de är själva aktiva och konstruerar sina egna liv, andras liv och samhället (Johansson 2000:38f). Enligt ett socialpsykologiskt perspektiv socialiseras individen både socialt och psykiskt utifrån de kulturella och sociala normer som finns i samhället (Johansson 2000:38f). Det socialpsykologiska perspektivet har varit användbart i vårt arbete eftersom vi försökt urskilja vilka kulturella och sociala normer *Kamratposten* ger uttryck för i presentationen av barns fritidsaktiviteter.

Män och kvinnor lär sig sina respektive uppgifter och lär sig dessutom ha lust att utföra sina uppgifter, som i sin tur ofta är knutna till könets position i genussystemet. När det biologiska könet i denna process successivt blir ett socialt och psykologiskt kön under ett barns uppväxt benämns det könsrollsocialisation. Inom socialpsykologin är rollteorin ett centralt begrepp. Denna sociala inlärningsteori innebär att ett barn utvecklas när det imiterar andras beteenden. Fokuset inom rollteorin ligger på att barnets inlärning sker genom att det anpassar sig till olika rollförväntningar, d.v.s. normerade beteenden som knyts till en specifik könsroll (t.ex. omhändertagande). Barnet lär sig hur det ska bete sig som pojke respektive flicka genom omgivningens uppmuntran, negligering eller straff. När barnen anpassar sig till de vuxnas normer leder det också till ett stereotypt tänkande om könsroller, i den utsträckning som omgivningen innehåller dessa stereotyper (Andrae 2001:24f). Enligt genusforskningen bidrar medier till att befästa stereotypa könsroller i samhället. *Kamratposten* speglar inte bara samhället, tidningen kan enligt denna forskning även bidra till den sociala konstruktion av genus som finns i samhället. Därför har vi i analysen letat efter barn som målats upp efter egenskaper beskrivna i vårt teoretiska ramverk, men även barn som representerar de stereotypa egenskaperna. Angela McRobbie (2000) skriver om vilka egenskaper en flicka i dagens samhälle förväntas besitta, vad hon ska ägna sig åt eller sträva efter. Romantik, mode, problem, skönhet och pop markerar gränserna för den flickiga sfären i media. Författaren behandlar i sin undersökning tonårstidningar, som enbart är riktade till en feminin marknad och därmed förespråkar en feminin kultur för sina kvinnliga läsare. Konsensus i media, framför allt tonårstidningar är att alla flickor vill få reda på hur man får en pojkvän, gå ner i vikt, se så bra ut som möjligt samt hur man lagar god mat (McRobbie 2000:68ff).

Andrae (2001) skriver om den ideala flickan, som enligt hennes undersökningar helst ska vara framgångsrik, energisk, handlingskraftig men också förväntas vara rådig, modig, hjälpsam, omtänksam, ha medkänsla och tålamod. Flickor som är mindre energiska och anpassar sig efter karaktärer i omgivningen representerar ett mindre utpräglat ideal. Förnöjsamhet, tacksamhet och anspråkslöshet står då i förgrunden. Enligt både det energiska och mindre utpräglade idealet ska en flicka helst vara rak, öppen, käck och hurtig och gärna pålitlig (Andrae 2001: 59f). Andrae skriver: "Andemeningen är att en bra flicka bör vara till nytta för andra, men även kunna reda sig själv" (Andrae 2001:60). Omhändertagande är därför en viktig egenskap hos flickor. Behärskning framställs enligt Andrae (2001) som en uppskattad, dock inte förväntad, hållning hos flickor (Andrae 2001:60f). Andrae (2001) behandlar i sin undersökning även pojkars socialisation och framställningen av pojkar i populärlitteraturen, där pojken ofta ger sig ut på äventyr i de undersökta barnböckerna. När detta sker placeras dock pojkarna ofta i en vuxenvärld, vilket ökar möjligheterna att uppleva just ett äventyr. Karaktärerna ges antingen en vuxenroll där de blir en ställföreträdande vuxen, eller utvecklas den manliga protagonisten och åldras under historiens gång. Barndomsfasen blir då en förberedande fas för att bli vuxen. I det manliga idealet ingår ansvar, beslutsamhet, självkontroll, auktoritet och kompetens. En pojke förväntas även vara stark, modig och okuvlig (Andrae 2001:164). Pojkar förväntas dessutom vara busiga och ägna sig åt dumheter i unga åldrar (Andrae 2001:175).

Barns position i samhället innebär att de ofta inte personligen kommer till tals i offentliga sammanhang och att deras intressen istället företräds av vuxna (Johansson 2000:14). Det är journalister, vuxna människor, som skriver artiklarna i *Kamratposten* vilket för det första gör det relevant att ta del av denna forskning, för det andra beskrivs i vissa delar av materialet hur barnet socialiserats in i en viss fritidsaktivitet av en vuxen. Johansson (2000) menar att begreppen genus och generation är relationella och markerar skillnad. "Man" existerar i relation till "kvinna" på samma sätt som "barn" definieras i relation till "vuxen". Begreppen får sin betydelse när de sätts i relation till varandra. Likt genusystemet finns en inbyggd ojämlikhet i generationssystemet. I detta system ses den vuxne som norm och barnet som avvikare (Johansson 2000:44). Alla barn befinner sig i denna underordnade position gentemot vuxna, oavsett kön, etnicitet eller social tillhörighet. Barndom och vuxendom är alltså sociala kategorier, sociala ordningar som är konstruerade i hierarkiska system (Johansson 2000:44). När barn beskrivs som individer som inte lever i det vanliga vardagliga livet utan i ett "främmande land" har barnet marginaliserats,

eftersom det har avindividualiserats. Barnet betraktas nämligen inte som en individ utan snarare som en representant för en kategori, barnets handlingar tolkas utifrån de erkända sanningar som finns etablerade om denna kategori. Barn förutsätts vara utanför kulturen, de anses befinna sig i ett naturtillstånd. Barnens naturtillstånd kännetecknas av att det är oföränderligt, medan de vuxnas kulturvärld är framåtskridande. Denna dikotomi, natur-kultur, är djupt vedertagen i det västerländska tankemönstret, och den påverkar hur barn betraktas av andra i omgivningen. Det finns ett antal kännetecken för polerna i denna dikotomi, natur-polen kännetecknar spontanitet, lek, känslor, drifter och irrationalitet medan kultur-polen står för behärskning, förnuft, rationalitet, planering och intellekt (Johansson 2000:44f).

4. METOD

I detta kapitel presenteras vår undersökningsmetod kvalitativ innehållsanalys. Det motiveras varför vår valda metod är relevant för detta arbete och avslutningsvis presenterar vi vårt urval av empiriskt material.

4.1. Metodval

Vi har utgått från en metod som faller under kvalitativa studier när vi samlat in vårt material och analyserat det. Den av oss valda datainsamlings- och analysmetoden benämns kvalitativ textanalys. Med tanke på det tillgängliga datamaterialet, samt uppsatsens centrala frågeställningar, ansåg vi att en kvalitativ studie av ämnet skulle vara mer givande än en kvantitativ sådan, eftersom en kvalitativ metod innebär att forskaren kan få närhet till materialet och därigenom får möjlighet att kunna göra djupare tolkningar (Fejes et al 2009:18f). I dagens samhälle utövar medier makt med hjälp av medietexter genom att påverka mediekonsumenternas attityder samt genom att förmedla kunskap, underhållning och glädje. Därför är det rimligt att börja med att närmare analysera medietexterna om man vill undersöka ett mediefenomen (Østbye et al 2004:64).

Genom att tolka texten mer ingående försöker den kvalitativa textanalysen förstå textens bakomliggande innebörd (Østbye et al 2004:64). Vid utförande av en textanalys måste texten plockas isär genom att ställa frågor till den, sedan sätts den ihop på ett nytt eller annat sätt vilket bidrar till ökad förståelse hos både författaren samt läsaren (Østbye et al 2004:71). Kvalitativ textanalys var tillämplig på vårt empiriska material, eftersom vi mer djupgående ville tolka hur

Kamratposten framställer könsroller i sina artiklar. Østbye skriver att en text inte är en direkt avspiegling eller representation av någonting. Författaren menar att man istället kan betrakta texten som en aktiv handling, samt ett sätt att ta ställning och göra påståenden. En mening skapas som resultat av dessa handlingar, beroende på vilka tecken, ord och former författaren använt. Det är viktigt att komma ihåg att textanalys handlar just om att granska och i detalj undersöka själva texten och dess uppbyggnad (Østbye et al 2004:70).

Enligt Feyes et al. (2009) kan man analysera en medietext utifrån tre skilda dimensioner. Den första dimensionen innebär att man letar efter innebörder författaren själv tillskrivit texten. Den andra dimensionen fokuserar istället på textens innehåll och form, alltså dess innehållsliga, språkliga samt litterära innebörder. Dimensionen vi har utgått ifrån i föreliggande studie är den tredje, som innebär att forskaren försöker tolka vilka innebörder en text får i ett sammanhang som ligger utanför själva texten. Denna typ av textanalys fokuserar på vilken betydelse en text får i förhållande till det omgivande samhället (Fejes et al. 2009:138f). Detta gör således att man kan förstå vad en text säger om det omgivande samhället samt om produktionens kulturella och historiska kontext. När man gör en sådan analys gör man det i syfte att förstå en del av det omgivande samhället, t.ex. dess historia, kulturella värderingar etc. Därigenom är det möjligt att tolka samhällsstrukturer såsom värderingar, dominerande idéer och samhällsnormer utifrån texten (Fejes et al. 2009:140).

Det finns ytterligare en dimension som vi har använt i kompletterande syfte, en problematiserande dimension. Denna dimension blir åtkomlig genom någon form av teoretisk perspektivtagning, vilken i sin tur bidrar till att analysen innehåller teoretiskt drivna analysfrågor. Det kan till exempel röra frågor om hur olika föreställningar om genus och könsrelationer skapas samt återskapas i texter relaterade till skolan (Fejes et al. 2009:144f). Vår frågeställning för denna uppsats handlar just om hur föreställningar om genus samt könsroller kommer till uttryck i *Kamratposten* genom artiklar som presenterar barn och deras fritidsintressen, vi har därför anlagt ett teoretiskt perspektiv på hur genus skapas och upprätthålls i vår problemorienterade granskning av texterna.

Nästan alla texter är *multimodala*, vilket innebär att de blandar olika uttryck som bilder, språk, film, ljud osv. (Ekström et al. 2010:234). Semiotik är läran om hur människor skapar betydelse genom att tolka och hantera världen som ett betydelsebärande system av tecken. Semiotik innebär också ett vetenskapligt tillvägagångssätt som syftar till att beskriva och

analysera hur mening skapas i en medietext, och har varit användbar för vår analys eftersom vårt empiriska material är *multimodalt*, då det består av tidningsartiklar som innehåller både texter samt bilder. Vi har gjort en semiotisk analys av foton i *Kamratpostens* artiklar. Betydelsen har inom semiotiken två former, denotation samt konnotation. Denotation är enligt Ekström och Larsson (2010) den "objektiva" tolkningen, konnotation är gemensamma associationer skapade bland människor som lever i samma kultur (Ekström et al. 2010:235). Denotation är enligt författarna Fagerström & Nilsson (2008) den omedelbara betydelsen. Konnotation innebär kulturella och kollektiva associationer som ett tecken symboliserar. En bild på ett barn som spelar golf har som denotation att barnet spelar golf på sin fritid. Men konnotationen av bilden ger bilden ett symboliskt innehåll och barnet förknippas då kanske med överklass eftersom det lägger mycket pengar på fritiden. Sociala och kulturella aspekter är föränderliga, därför är det viktigt att se skillnaderna eftersom det innebär att ett tecken konnoterar olika innebörder beroende på kontexten. Ett teckens betydelse konstrueras genom förhållandet till andra tecken, feminint existerar till exempel i förhållande till maskulint, även denotation samt konnotation förhåller sig till varandra på detta sätt (Fagerström et al. 2008:81).

Utgångspunkten för genomförandet av en kvalitativ textanalys härleds ur undersökningens specifika frågeställningar, vilka kan ses som indikatorer på - samt analysredskap för - fenomenet som avses undersökas (Esaiasson et al. 2007:243) Vi har utifrån den tredje textanalytiska dimensionen närmast oss vårt empiriska material genom att formulera frågor som handlar om textsammanhanget utanför texten, samt förhållandet mellan det större samhälleliga sammanhanget och texten (Fejes et al. 2009:144). Vi har sökt efter uttryck för värderingar samt tecken som visar på vilket sätt *Kamratposten* beskriver könsroller utifrån de fritidsintressen som presenteras i artiklarna. Vi har vidare undersökt hur dessa specifika framställningar av genus förhåller sig till samhällets rådande genusordning.

4.2.Urval

Urval av dokument och andra källor i kvalitativa undersökningar ska göras utifrån hur lämpligt materialet är för att svara på undersökningens syften och frågeställningar (Henricson 2012:334).

Vårt valda material består av 17 artiklar, en artikel från varje tidning som gavs ut av *Kamratposten* år 2013. Två tidningar (9 och 19) var specialnummer och därför har ingen analys av de tidningarna varit möjlig eftersom de inte innehöll några artiklar. *Kamratposten* har ett fritidsreportage i varje tidning vilket innebär att vi har gjort ett totalurval när vi valt vårt

empiriska material. Vi har gjort detta urval för att få en samtida bild av hur tidningen porträtterar flickor respektive pojkar när det handlar om fritidsintressen. Vi har inte gjort ett slumpmässigt urval av artiklar, utan ett tematiskt urval eftersom vi har riktat in oss på reportage som skildrar barns fritidsintressen. Vi har valt att rikta in oss på just reportage som behandlar fritidsintressen eftersom dessa utgör en beskrivning av vad barn tycker om att göra när de är lediga från skolan. Fritid är även ett fenomen med större sociologisk räckvidd som har stor betydelse för barns socialisation och identitet, inte minst med tanke på barnens könsrollsocialisation. Fritiden utgör en stor del av ett barns liv, och vad barn gör på fritiden berättar om vilka sociala konstruktioner och egenskaper som ligger till grund för fritidssysslan. Undersökningsresultatet är knutet till det avgränsade artikelurvalet, och resultaten kan därmed inte ses som representativa för hela tidningen.

4.3. Kritiska reflektioner

Vi har under författandet av denna uppsats varit medvetna om att vi genom vår förförståelse varit med och konstruerat vårt studieobjekt eftersom forskarens förförståelse i viss omfattning bestämmer vilka svar forskaren hittar på sina frågor (Bergström et al. 2005:35). För att vår historiska samt socialt präglade förförståelse inte ska påverka analysresultaten i för stor utsträckning har vi ständigt försökt hålla oss medvetna om våra egna förförståelser genom att kontinuerligt diskutera vår förförståelse med varandra. Vi är två uppsatsförfattare som växt upp i samma land och därmed kultur, men kommer från olika städer, skolor och familjer, samt har olika utbildningar etc. Vi har försökt åstadkomma intersubjektivitet genom att bidra med de olika perspektiv vi har vilket vi tror kan ha bidragit till en bredare analys av materialet.

Eftersom vi har undersökt en artikel per *Kamratpostentidning* under år 2013 är vårt material begränsat. Angående resultatens generaliserbarhet måste därför stor försiktighet vidtas, vi vill klargöra att slutsatserna vi dragit utifrån det analyserade empiriska materialet inte nödvändigtvis bör betraktas som representativt för hur *Kamratposten* framställer genus generellt i tidningen. Materialet kan dock antyda hur media kommunicerar till barn och på vilket sätt journalister i denna kommunikation beskriver och framställer genus och könsroller när de skriver om barnens livsvärld och deras fritidsintressen. Resultaten bör ses som en tillfällig bild av på vilket sätt *Kamratposten* skrev om barns fritidsintressen under år 2013.

4.4. Empiriskt material

I vår analys kommer vi inledningsvis att presentera de 17 artiklar som ingår i vårt urval genom att ge en kort beskrivning av vad artiklarna handlar om. Vi har numrerat artiklarna mellan 1-17 och kallat dem artiklar eller reportage. Som nämnt tidigare har två utgivna nummer av *Kamratposten* inte analyserats. Vi kommer att hänvisa till artiklarna i form av siffror i analysen.

5. ANALYS

5.1. Kort beskrivning av artiklarna

Artikel 1 - I artikel 1 får man möta tre pojkar med rörelsehinder. De spelar rullstolsinnebandy och i artikeln beskrivs hur pojkarna ser på lagets vinster och förluster.

Artikel 2 - *Kamratposten* träffar Lykke som valt att bli vegetarian efter att ha sett hur djur behandlas i videofilmer på Youtube.

Artikel 3 - Denna artikel handlar om Mira som tycker om att baka.

Artikel 4 - Clara spelar ishockey, en sport där pojkar är överrepresenterade. Hon hoppas att fler flickor ska börja spela ishockey.

Artikel 5 - Linnea tränar thaiboxning, en tuff sport enligt *Kamratposten*.

Artikel 6 - Artikel 6 handlar om Sebastian som är Gefle-supporter. Han berättar om hur det är att vara supporter och att det t.ex. är viktigt att på match visa vilket lag man stödjer genom sina kläder.

Artikel 7 - I artikel 7 berättar Matilda om sitt fritidsintresse BMX, enligt Matilda är det en sport med många utmaningar.

Artikel 8 - Charlie och Melker i artikel åtta är två pojkar som utövar sporten Parkour. Pojkarna berättar om hur deras träning är uppbyggd och friheten aktiviteten ger dem.

Artikel 9 - Desz från Etiopien är en flicka med stora framtidsförhoppningar. Hon är löpare och vill både göra Etiopien känt, samt bli framgångsrik för att kunna ge sin familj ett bättre liv.

Artikel 10 - I artikeln får man träffa två flickor som genom filmen Hunger Games fick ett intresse för bågskytte. De berättar att man känner sig som en superhjärte när man skjuter iväg pilen.

Artikel 11 - Jennifer är ett fan av den sydkoreanska musikstilen "k-pop".

Artikel 12 - *Kamratposten* träffar Cecilia som har följt i sin pappas fotspår, hon kör bil på två hjul.

Artikel 13 - Felix bygger sina egna mopeder.

Artikel 14 - Linus största hobby är att DJ:a, någonting han även vill jobba med när han blir vuxen.

Artikel 15 - *Kamratposten* träffar Linus som vill bli proffs på bordtennis.

Artikel 16 - Alfred tycker om djur men är särskilt intresserad av kapybaror, och har fått möjlighet att spendera en dag med dem.

Artikel 17 - Anthony och Sofia utövar Capoeira, en blandning mellan kampsport och dans.

Vi vill klargöra att vi i analysen har letat efter hur *Kamratposten* framställer könsroller i artiklar som behandlar barns fritidsaktiviteter samt om genusspecifika stereotyper utmanas eller bekräftas av tidningen. Ibland representerar barnet genusnormerna i samhället, i form av yttre attribut eller intressen etc. I dessa fall är det viktigt att vara medveten om att *Kamratposten* inte producerar stereotypa könsroller, eller framställer barnet på ett visst sätt, utan i vissa fall snarare reproducerar samhällets genusordning i och med valet av barn som artikeln handlar om. Det är trots allt journalisterna på *Kamratposten* som väljer ut vilka personer, samt aktiviteter som ska visas upp i tidningen. Därför är det *Kamratpostens* uppgift att se till att de personer som visas upp inte representerar samhällets genusordning, detta för att inte ta del i en socialisation av barn som befäster traditionella och begränsade könsroller. Eftersom *Kamratposten* är ansvariga för materialet i tidningen analyseras alltså inte bara *Kamratpostens* framställning av barnen, utan delvis barnen själva eftersom de är en produkt av samhället. Barnen återspeglar nämligen könsrollerna som finns etablerade. Analysen görs ur ett genusperspektiv genom att applicera relevanta resonemang ur de teorier som presenterats tidigare i uppsatsen. Eftersom vårt material är multimodalt baseras analysen på såväl den skrivna texten i artiklarna som artiklarnas bildmaterial.

5.2. Bekräftelse av samhällets rådande genusordning i *Kamratposten*

5.2.1. Textanalys av de artiklar som bekräftar samhällets genusnormer

Genom att välja ut personer med vissa fritidsintressen till artiklarna visar *Kamratposten* sina läsare vad respektive kön typiskt sysselsätter sig med samt vad barn i allmänhet gör på fritiden. Det är sannolikt att *Kamratposten* har valt barn och fritidsaktiviteter som både är annorlunda och

intressanta, men även möjliga för barn att relatera till. I vårt urval finns det några artiklar där huvudpersonens fritidsintressen återspeglar de rådande genusnormerna i samhället, ibland framställs barnen även enligt typiska könsideal av *Kamratposten* när vissa egenskaper beskrivs.

Två av artiklarna i *Kamratposten* framställer flickor genom en position i hemmet, då de utför sin sysselsättning i köket. Lykke i artikel 2 lagar mat medan Mira i artikel 3 bakar. *Kamratposten* visar således sina läsare att flickor gärna spenderar sin fritid i hemmet, i köket, och utövar bestyr som är till fördel för hela familjen. Omhändertagandet är en egenskap som återfinns i Hirdmans teoretiska perspektiv om genuskontrakt som är karakteristiskt för kvinnlighet, de båda flickorna kan därför sägas ingå i detta genuskontrakt på grund av sin sysselsättning i köket (Hirdman 2001:88). *Kamratposten* har alltså valt ut två flickor som vid första anblick representerar det stereotypa genuskontraktet samtidigt som de besitter egenskaper i form av omtänksamhet vilket generellt brukar förväntas av flickor (Andrae 2001:60).

Samtidigt som läsarna får en bild att flickornas plats är i hemmet utesluts pojkarnas position i hemmet och vad som förväntas av dem. Läsaren som tar del av artiklarna får omedelbart en bild av att det är kvinnan som bör laga mat, samtidigt glöms den manliga rollen bort i köket. Det existerar alltså ingen jämställdhet i *Kamratpostens* artiklar som handlar om matlagning eftersom enbart flickor valts ut att representera matlagning som fritidssysselsättning. Denna framställning är återkommande. Även i artikel 9 skriver *Kamratposten* om hur flickan Desz dagligen hjälper till med olika bestyr som matlagning till familjen i hemmet innan hon får möjlighet att ta sig vidare till sitt egentliga fritidsintresse, löpning. Genom att skriva om Desz hushållsarbete bekräftas således återigen den stereotypa bild som finns av flickor enligt genuskontraktet samt den allmänna uppfattningen i media som enligt McRobbie (2000) och Connell (2003) bland annat innebär att flickor ska kunna laga mat. Denna uppfattning bekräftar *Kamratposten* i samtliga här behandlade artiklar där matlagning tas upp som fritidsaktivitet. (McRobbie 2000:68ff, se även Connell 2003:12f).

Lykke i artikel 2 framställs av *Kamratposten* som en person som tar mycket ansvar likt Desz i artikel 9, ytterligare en egenskap som ingår i samhällets traditionellt kvinnliga ideal. *Kamratposten* beskriver detta på följande sätt: "Hon är noga med att byta ut köttet mot bra vegetariska alternativ. För att vara säker på att hon får i sig alla de näringsämnen hon behöver tar hon även extra vitaminer varje morgon" (Artikel 2). *Kamratposten* framställer Lykke som särskilt ansvarstagande eftersom hon både valt att bli vegetarian av etiska skäl, och själv tar ansvar för att

få i sig rätt näringsämnen. Behärskning är en uppskattad egenskap hos flickor enligt den kvinnliga könsrollen (Andrae 2001:60f), en egenskap som Lykke framställs besitta eftersom hon avstår från kött, "Hon har inte varit sugen en enda gång sedan hon slutade" (Artikel 2). Jennifer i artikel 11 är ett "k-pop-fan" (en musikstil med ursprung i Sydkorea). Hon framställs som en tuff flicka som är bestämd och låter sig inspireras av män i "k-pop-grupperna" när hon väljer sina kläder. Därmed framställs Jennifer delvis som att hon går emot den traditionella genusnormen. Samtidigt handlar artikeln i huvudsak om popmusik, mode och skönhet vilket enligt Connell (2003) och McRobbie (2000) är typiska egenskaper för den kvinnliga könsrollen (Connell 2003:12f, se även McRobbie 2000:68ff). Trots att Jennifer inspireras av män när hon väljer sina kläder handlar artikeln om sådant som kvinnor bör ägna sig åt. Flickorna *Kamratposten* valt ut till de hittills behandlade fritidsreportagen representerar således i hög grad stereotypa könsroller, vilket kanske inte går att undvika eftersom tidningen endast återspeglar samhället. Eftersom *Kamratposten* är en tidning som uttalat har ambitioner att vara könsneutral förvånar dessa inslag i tidningens innehåll. Det förväntade hade varit att journalisterna valt ut barn som i mindre omfattning återspeglar genusstereotyper. T.ex. skulle inte flickor som intresserar sig för smink och popmusik ha valts ut, eftersom det är intressen som följer rådande genusnormer. Dessutom skulle *Kamratposten* kunna beakta vilka egenskaper som tillskrivs barnen i texterna, här har flickorna tillskrivits egenskaper så som ansvarstagande, noggranna, omhändertagande och rådiga. Själva fritidsintresset är också kopplat till vad som i samhället betecknas som typiskt kvinnligt, att ta hand om hemmet/laga mat. Det är högst relevant för medier som vill vara könsneutrala att försöka gå emot dessa stereotyper eftersom medier enligt McRobbie (2000) befäster rådande könsroller i samhället (McRobbie 2000:68ff).

I två av artiklarna framställs pojkar som beslutsamma och målmedvetna genom sitt fokus på den fritidsaktivitet som utförs. Linus i artikel 15 är enligt *Kamratposten* en hårt tränande pojke med en konkret ambition att bli proffs. Artikeln fokuserar på Linus och hans kompis prestationsförmåga att göra det bästa ifrån sig när det är tävling. "Tävlingsinstinkten slår till hos båda två redan före första servern" (Artikel 15). Linus i artikel 14 är likt Linus i artikel 15 en målmedveten pojke som DJ:ar. Han är beslutsam och kompetent enligt *Kamratposten* då han vet vad som krävs av honom för att lyckas med sitt fritidsintresse. Hans kompetens framgår tydligt genom *Kamratpostens* beskrivning: "Linus, [...], kopplar ihop kablar och trycker på knappar som om han aldrig gjort något annat" (Artikel 14). Han beskrivs vidare som ansvarstagande då han

berättar att han prioriterar sin personliga utveckling snarare än att bli känd. Ansvarstagande är enligt Andrae en egenskap som besitts av det manliga könet (se Andrae 2001:164). Följaktligen bekräftar dessa två artiklar ytterligare den stereotypa manlighetsnormen att vara tävlingsinriktad och beslutsam (Connell 2003:12f). Ansvarstagandet skulle kunna ses som en egenskap som skulle kunna ta uttryck i hemmet genom exempelvis matlagning men i dessa artiklar tillskrivs egenskapen en annan innebörd. Till skillnad mot flickors ansvarstagande i form av omhändertagande blir det manliga ansvarstagandet här en mycket smal egenskap eftersom det endast fokuserar på individen och inte omgivningen barnen befinner sig i. Det leder till att ansvarstagandet i slutändan blir egoistiskt, likaså målmedvetenheten. Genom artiklarna får läsarna en ensidig bild av vad egenskaperna betyder och vad de kan förknippas med.

Kamratpostens framställning av målmedvetenhet och ansvarstagande ger läsarna en bild av att en pojke bör besitta dessa egenskaper. Detta kan innebära att flickor får svårt att relatera till dessa egenskaper på samma sätt som pojkar eftersom egenskaperna förekommer och beskrivs i mindre utsträckning i artiklarna där flickor presenteras.

Kamratposten framställer återigen två barn som representerar samhällets rådande genusnormer. Tidskriften har valt ut två pojkar som har intressen som i samhället kopplas till typiskt manliga aktiviteter. När journalisterna tillskriver pojkarna egenskaper som t.ex. kompetent, beslutsam, tävlingsinriktad och självkontrollerad finns en risk att *Kamratposten* befäster den manliga könsrollen och därmed genussystemet i sin helhet.

5.2.2. Bildanalys av de artiklar som bekräftar samhällets genusnormer

Felix i artikel 13 framställs av *Kamratposten* som representant för de stereotyper som finns för pojkar i och med sitt intresse för att bygga mopeder. Bilden av hans moped denoterar en döds-kallehand som pekar finger och en tank som är målade med ögon och huggtänder. Mopeden konnoterar tuffhet, och genom döds-kallehanden samt den målade tanken där ögonens form konnoterar ilska inger mopeden vid första anblick en känsla av oråd. Felix moped förmedlar de föreställningar och stereotyper som enligt Connell (2003) finns för pojkar i samhället, eftersom mopedens alla element skulle kunna kopplas till egenskaperna hårdhet och dominans (Connell 2003:12f). Felix intresse är just mopeder, vilket gör det naturligt att ta med ett foto på Felix moped i artikeln trots att konnotationen av bilden är stereotypt manlig. Fotot kan ändå betraktas

som problematiskt för en tidning som strävar efter att vara könsneutral eftersom den riskerar att befästa det dominanta och hårda i bilden som manligt i media (McRobbie 2000:68ff).

Bilden på Jennifer i artikel 11 är tagen rakt framifrån, bilden denoterar en sminkad flicka med en keps på sned som poserar med ena handen upp mot kinden, med långfingret och pekfingret gör hon ett "victorytecken". Konnotationen av bilden är svår när det kommer till victorytecknet, eftersom det ofta används som bildpose internationellt och det inte längre finns konsensus om tecknets exakta betydelse i dagens samhälle (som historiskt sett har varit ett vedertaget tecken för fred eller seger). Sättet Jennifer ler på i artikeln antyder att hon är busig och glad och kepsen på sned i kombination med knutna sjalar runt handlederna konnoterar en tuff, men också käck personlighet. Jennifer framställs trots den tuffa stilen som en modemedveten flicka, dessutom bär hon smink. Bilden av Jennifer representerar därför snarare en idealbild av kvinnor enligt hur de porträtteras i media än en flicka som trotsar könsrollens förväntningar (McRobbie 2000:68ff, se även Connell 2003:12f).

Bilderna i artikel 11 är intressanta att analysera ur genussynpunkt. I artikeln har *Kamratposten* tipsat om fem "k-pop-grupper", denotationen av dessa bilder är att tre av dem är pojkband och två av dem flickband. Två av bilderna är intressanta att analysera eftersom personerna på dem tydligt representerar samhällets etablerade könsroller. På den ena syns nio kvinnor med mycket korta shorts, deras poser och kläder konnoterar ett populärkulturellt kvinnligt ideal eftersom både kläderna och poserna är utmanande. Här visar *Kamratposten* upp en idolbild som med sin utmanande karaktär går att knyta till Hirdmans (2001) stereotypa genuskontrakt, där kvinnan är mannens hjälprea (Hirdman 2001:88). Kvinnorna på bilden representerar också en västerländsk stereotyp bild av kvinnor, de är både unga, sminkade och utmanande och framställs därmed som attraktiva (Connell 2003:12f). Det är därför mycket anmärkningsvärt att *Kamratposten* skriver: "K-fashion är ett speciellt mode med söta, oskyldiga kläder" (Artikel 11), eftersom bilden förmedlar en helt annan bild av K-fashion.

5.3. Utmanande av samhällets rådande genusordning i *Kamratposten*

5.3.1. Textanalys av de artiklar som utmanar samhällets genusnormer

I artiklarna som nu ska analyseras avviker både framställningen av barnen, samt barnets fritidsaktivitet, från rådande genusnormer. Linnea i artikel 5 går emot flertalet av dessa normer, eftersom hon ägnar sig åt en tuff sport, thaiboxning. Artikeln i *Kamratposten* framställer sporten

som tuff, och det skrivs uttryckligen att man måste vara stark för att klara av den. Linnea framställs genomgående som en stark, driven, ambitiös och modig flicka. *Kamratposten* har t.ex. citerat Linnea som följer: “Thaiboxning är tufft. Man måste vara duktig på så mycket. Ha bra kondition, balans och vara vig. Och man får inte vara rädd för närkontakt” (Artikel 5). Citatet *Kamratposten* har valt att ta med i artikeln visar att Linnea bryter mot de egenskaper hon förväntas besitta enligt den kvinnliga könsrollen.

Även Claras sport i artikel 4 beskrivs enligt tidskriften som tuff, hård och snabb och även Clara själv beskrivs utifrån sportens egenskaper, som enligt Andrae (2001) faller under egenskaper sedda av samhället som ideala för pojkar. Egenskaperna som framställs i artiklarna omfattar styrka, mod, beslutsamhet, självkontroll och kompetens (Andrae 2001:164). Denna självkontroll är återkommande i ytterligare en artikel där man har träffat Lykke. Här beskrivs dock inte egenskapen genom idrott utan genom Lykkes beslutsamhet att vara vegetarian (Artikel 2). Det innebär vidare att *Kamratposten* genom att framställa flickorna på detta sätt gör ett ställningstagande emot dikotomin som skiljer kvinnligt från manligt i samhället. De går således emot genuskontraktets stereotypa tilldelning av roller och egenskaper. *Kamratposten* visar att flickor kan ägna sig åt aktiviteter som är förknippade med den manliga könsrollen, samt kan besitta andra egenskaper än vad som förväntas av flickor i allmänhet (Hirdman 2001:93ff).

Alfred i artikel 16 har djur som intresse. *Kamratposten* skriver att han tycker om djur som är gulliga eller coola, och i artikeln används vidare ord som klappa, gosa och mysig. Dessa ord går att associera med omtänksamhet och omhändertagande, som enligt Hirdmans (2001) teori, det stereotypa genuskontraktet, är kvinnans egenskaper eller uppgifter (Hirdman 2001:88). *Kamratposten* bryter här mot denna uppfattning genom att framställa en pojke som en omhändertagande och omtänksam person (Artikel 16). Artikel 12 handlar om Cecilia, som kör bil på två hjul. Cecilia beskrivs av *Kamratposten* som mycket kompetent: “Få 11-åringar kan köra bil, och ingen kan köra som Cecilia” (Artikel 12). Hon framställs även som lugn och modig när *Kamratposten* skriver: “Helt lugnt kliar hon sig på kinden precis innan bilens två högerhjul kör upp på rampen” (Artikel 12). Hon besitter en egenskap som enligt Conell (2003) samt Andrae (2001) stereotypt förknippas med den manliga könsrollen, hon är okuvlig och tävlingsinriktad, vilket *Kamratposten* framhäver: “Men hon gav inte upp. Och till slut lyckades hon” (Artikel 12) (Connell 2003:12f, se även Andrae 2001:164). Här framställs Cecilia utifrån sin prestation istället för att bedömas utifrån sitt framträdande (Roper, Clifton 2013:148).

I artikel 1 får läsaren möta tre pojkar som spelar rullstolsinnebandy. I artikeln framgår det att de ofta får möta lag i äldre åldrar eftersom det inte finns många lag inom sporten. En liknande situation beskrivs i artikel 7 där Matilda som kör BMX berättar att hon ofta får möta pojkar eftersom det inte finns så många flickor som utövar BMX. Underrepresentationen av flickor inom sporter nämns och diskuteras explicit i flera av artiklarna. I artikel 5 skrivs det exempelvis om Linnea som är ensam flicka bland ett tjugotal pojkar inom sin fritidsaktivitet. Linnea berättar att det är roligt, ”fast det vore roligt med fler tjejer” (Artikel 5). I artikel 4 finns en diskussion mellan journalisten och ishockeyspelare Clara angående flickors förutsättningar inom idrotten och hur Clara ser på att pojkar är överrepresenterade inom sporten. *Kamratposten* skildrar två grupper som är underrepresenterade i sin idrott. Förutom flickorna är även pojkar med rörelsehinder få i förhållande till de övriga pojkarna. Barnen går följaktligen emot de normer som finns i samhället då de inte har valt den idrott omgivningen förväntar sig av dem. (Jarlbro 2006:14). Matilda tillsammans med Clara och Linnea är följaktligen ett exempel på Hirdmans (2004) genussystem där mannen är normen, alltså A, och kvinnorna är B, de avvikande. Det är främst pojkar som utför sporten och flickorna får därför tävla och träna mot dem eftersom flickor är underrepresenterade inom sporten. Mannen/pojken är således normen för vem som ska köra t.ex. BMX och kvinnan/flickan blir därmed den avvikande (Hirdman 2004:116f). Vidare skulle man kunna se detta som att *Kamratposten* är med och bidrar till att flickor som utövar manligt konnoterade sporter lyfts fram i media, i syfte att uppmåna flickor att öppna ögonen för sporter där män är överrepresenterade. Eftersom kultur enligt Connell (2003) är föränderlig skulle man kunna tolka det som att *Kamratposten* hjälper kulturen kring sporterna att utvecklas och få fler barn från båda könen att börja med de presenterade aktiviteterna. Det bidrar således inte endast till att genusföreställningarna på sikt förändras, utan även till att attityden kring funktionshindrade barn och sport ändras (Connell 2003:14ff). Dessa undantag möjliggör att tidskriften låter sina läsare ifrågasätta de rådande föreställningarna som finns om genus och de läsande barnen kan på så sätt konstruera sin egen uppfattning kring normen och undantaget.

Anthony och Sofia i artikel 17 dansar Capoeira. *Kamratposten* lyckas i denna artikel att jämställa barnen, tidskriften gör ingen skillnad mellan varken fysisk prestation eller egenskaper. Eftersom sporten i sin karaktär inte enbart handlar om t.ex. styrka, utan är en blandning av musik, dans och kampsport finns många egenskaper knutna till sporten som inte representerar en dikotomi mellan genuspolerna. Man måste t.ex. vara vig, uppmärksam och smart vilket båda

barnen framställs som i artikeln. *Kamratposten* skriver: “Allt gör de nästan precis samtidigt. Som om de är varandras spegelbilder” (Artikel 17). Detta är ett exempel på hur *Kamratposten* likställer de båda barnen i artikeln. Sofia och Anthony framställs som att de har samma kompetens och kan utföra samma saker, de är nämligen inte begränsade av respektive könsroller utan kan bete sig precis likadant. Artikeln bortser således från de stereotyper som finns om respektive kön och belyser istället det som barnen har gemensamt med sin fritidsaktivitet. Genom denna framställning blir barnen neutrala till genusföreställningar (Marínes et al. 2013: 187ff).

Desz i artikel 9 vill bli en framgångsrik löpare för att kunna hjälpa sin familj till ett bättre liv. Hon framställs således som en person som går emot det som av samhället förväntas av henne som kvinna. Enligt rådande genusnormer ska mannen försörja familjen (Hirdman 2001:88). Genom att Desz utövar en tävlingssport visar *Kamratposten* att hon ytterligare går mot normen då det enligt Connell (2003) är pojkar som ägnar sig åt tävlingssporter enligt samhällets genusnormer (Connell 2003:12f). Samtidigt som Desz går emot den stereotypa kvinnliga könsrollen bekräftar hon som vi tidigare skrivit samtidigt andra normer som hör ihop med flickor och femininitet. *Kamratposten* har även publicerat en annan artikel om två flickor som bryter mot den stereotypa kvinnliga könsrollen. Sandra och Paulina utövar bågskytte. Enligt flickorna “känner man sig [...] lite som en filmstjärna när man har vapen” (Artikel 10). Förutom filmstjärna så använder flickorna även ordet hjälte som benämning på hur man kan känna sig när man utövar bågskytte. Sandra och Paulina bryter således mot det mildare och förnöjsamma kvinnliga idealet. *Kamratposten* skildrar istället två starka, beslutsamma och modiga flickor som snarare besitter egenskaper och åsikter som enligt Andrae (2001) det motsatta könet associeras med (Andrae 2001:164). Men även hos dessa flickor kan man likt Desz i artikel 9 se sådant som kännetecknar en mer kvinnlig och mildare sida (Andrae 2001:59f). Båda flickor är nämligen rädda för mörker, mygg och andra kryp. *Kamratposten* väljer det som ska skrivas i artiklarna. Om barnet både har en fritidsaktivitet och egenskap som bryter mot traditionella könsroller, men även besitter sådant som representerar dessa borde det som representerar könsrollerna inte tas med i texten eller få mindre utrymme. Eftersom tidningen strävar efter att vara könsneutral vore det bra att bryta mot de stereotypa könsrollerna helt, för att undvika att befästa och reproducera samhällets genusmönster. *Kamratposten* bidrar således dels till en mer nyanserad bild av hur flickor och pojkar kan vara och dels till att dessa karaktärsdrag hos flickor blir mer normaliserade. Detta blir högst relevant för utvecklingen av ett mer genusneutralt samhälle där egenskaper inte längre

definieras tillsammans med ett specifikt kön eller någon form av genusföreställning. Flickor och pojkar kommer då bli fria från de förväntningar som finns på dem och på så sätt kunna vara precis som de vill vara utan att kopplas ihop med någon stereotyp.

5.3.2. Bildanalys av de artiklar som utmanar samhällets genusnormer

I artikel 7, 8 och 10 fann vi ett samband genom utomhusaktiviteter, natur och frihet. I artikel 8 denoterar bilden två pojkar som flyger över ett staket i luften. Konnotationen av bilden är därmed möjligheter, eftersom man som mottagare av bilden förstår att pojkarna utför någon form av trick. Staketet konnoterar att pojkarna med enkla förutsättningar kan uppnå en frihetskänsla genom de konst- och trick som de utför utomhus. Tillsammans med en text som finns i artikeln bekräftas vad utövandet av Parkour innebär för dem, frihet. *Kamratposten* skriver: "Här behöver du inte tänka på att sträcka benen och sådant. Parkour är mycket friare. [...] Och så får man vara utomhus, berättar Charlie" (Artikel 8). Bilden i artikel 9 denoterar fyra flickor i träningskläder som springer två och två vid sidan om varandra ute på ett öppet fält. Gräset de springer på är torrt och i bakgrunden ser man hur bergen stiger mot himlen samtidigt som solen håller på att gå upp. Naturen och det öppna fältet konnoterar precis som bilden i artikel 8 frihet. Bilden inger vidare en känsla av att flickorna kan springa hur långt som helst, ingenting är omöjligt och därför konnoterar bilden även styrka vilket är en egenskap som främst är knuten till den traditionella manliga könsrollen (Andrae 2001:164).

I artikel 7 denoterar bilden sex stycken utövare som kör BMX på en guppig grusbana. De tre personerna i förgrunden har en fokuserad blick framåt i banan. Den fokuserade blicken konnoterar målmedvetenhet och tillsammans med bakgrunden inger denna bild även en känsla av frihet då utövarna cyklar, vilket i sin tur associeras till fart. Man förstår på grund av dessa tecken att de tävlar. Matilda går således emot stereotypa egenskaper som flickor förväntas besitta eftersom hon ägnar sig åt en tävlingssport, vilket enligt Connell (2003) är en aktivitet som snarare förknippas med pojkar (Connell 2003:12f). *Kamratposten* framhäver även att hon ägnar sig åt en tävlingssport i bilden eftersom de valt en bild där deltagarna har en målmedveten blick. Här utmanar *Kamratposten* flickors könsroll inte endast i valet av person eller text utan även genom valet av bild.

I ovan presenterade artiklar, 7 och 10, kan man följaktligen se ett samband till artikel 8 där Charlie berättar att Parkour är en fri aktivitet som utövas utomhus. Här blir pojkarna och

flickorna jämställda genom utomhusmiljöer och friheten. *Kamratposten* visar att utomhusmiljöer och friheten dessa för med sig tar bort de förväntningar som finns för hur flickor och pojkar ska vara för att upprätthålla sin maskulinitet respektive femininitet. *Kamratposten* bidrar därmed i artiklarna, som handlar om natur och frihet till en tämligen nyanserad bild av kön och genus, som skiljer sig från de stereotyper man vanligtvis möter i medier (McRobbie 2000:68ff, se även Connell 2003:12f). Naturen och friheten förenar således barnen i artiklarna vilket bidrar till en mer neutral bild av dem och de etablerade föreställningarna som finns (Marínes et al. 2013:187ff).

Alfred i artikel 16 befinner sig också utomhus. Artikeln innehåller flera bilder på Alfred tillsammans med kapybaror. Kapybaror är vattensvin, världens största gnagarart. Bilderna denoterar en ung pojke med en färgglad randig mössa och långt hår, som tar hand om djur. *Kamratposten* har valt ut en person som vid första anblick går emot den stereotypa bilden av en pojke i dagens samhälle. Alfred går nämligen själv emot normen i och med sin frisyr och den "käcka" färgglada mössan. Sättet Alfred framställs på i bilderna konnoterar att han är omtänksam och omhändertagande eftersom han håller om, matar och klappar djur, förväntade egenskaper som återfinns i den kvinnliga könsrollen. Genom att välja ut just Alfred utmanar *Kamratposten* i denna artikel de rådande genusnormerna och visar i fotografierna på Alfred att pojkar både kan besitta egenskaper och se ut på ett sätt som av samhället betraktas som typiskt kvinnligt (Andrae 2001:59f).

5.4. Utvecklingstanken, socialisation och föränderlig barndom i *Kamratposten*

Som nämnt tidigare kan barn ses som en produkt av samhället eftersom de skapar sin identitet i samspel med personer de möter, datorspel de spelar, tv-program de ser samt tidningar och böcker de läser etc. I de utvalda artiklarna går det att utläsa ur *Kamratpostens* framställning att vissa barn fått vägledning eller hjälp av vuxna i sin socialisation, ofta av föräldrar i sitt val av aktivitet eller intresse. Ibland har barnet självt varit delaktigt i sin egen socialisation och val av fritidsaktivitet. I denna del av analysen har vi fokuserat på hur barnen i artiklarna har utvecklats eller socialiserats in i den aktivitet de ägnar sig åt. Sedan analyseras hur *Kamratposten* framställt barnen enligt dikotomin natur- eller kultur-polen i artiklarna.

5.4.1. Utvecklingstanken och socialisation i *Kamratposten*

I artikel sex skriver *Kamratposten* följande om fotbollssupportern Sebastians kläder: “[...] det är viktigt att visa vilket lag man håller på. Mössa och halsduk på vintern, och den vita lagtröjan på sommaren är det som gäller” (Artikel 6). Genom *Kamratpostens* beskrivning av Sebastian och hans supporterkläder skildras ett barn som har anammat den kultur det befinner sig i, eftersom Sebastian bär de kläder som tillhör det lag han hejar på. Han har socialiserats in i en supporterkultur, då hans pappa tog med honom på match vid sex års ålder, och har därmed blivit vägledad av en vuxen person. Detta går att koppla till dikotomin i socialisationen där vuxna är utvecklade kulturvarelser och barn betraktas som ofärdiga (Johansson 2000:41).

Det är inte enbart Sebastian som har socialiserats och blivit vägledad av en vuxen in i det intresse han har idag. Även Matilda i artikel 7 har blivit introducerad till att köra BMX av sina familjemedlemmar då de redan utövade sporten. I artikeln framgår det att Matilda har haft sina föräldrar och tränare som vägledare för att kunna få en förståelse för sporten, dess regler osv. I dessa två artiklar kan man således se ett samband till Johanssons (2000) teori och begreppet socialisation där vuxna måste fostra barn till färdiga människor (Johansson 2000:39ff). Sebastians pappa har följaktligen varit hans vägledare in i supporterkulturen och därmed även bidragit till Sebastians utveckling till att bli vuxen. Man kan även tänka sig att de supportrar han möter på hejarklacken har blivit vägledare åt Sebastian eftersom han idag står och sjunger hejarramsor tillsammans med alla andra i klacken. Båda barnen har förstått vilka koder som finns och förväntas anammas av dem för att de ska passa in i kulturen de befinner sig i (Johansson 2000:42).

I *Kamratposten* framställs Linus i artikel 14 inte enligt utvecklingstanken eller dikotomin barn-vuxen emellan. Linus beskrivs som en samhällsnyttig person, som en vuxen. *Kamratposten* skriver: “Han hyr ut sig själv och sina discoprylar till privata kalas, till företag och till skoldiscon. Han ordnar också discon när någon ber om det” (Artikel 14). Linus framställs här som en fullvärdig samhällsmedlem och kulturvarelse med kompetens. När barn betraktas på detta sätt innebär det att allt barnen erfar och möter kommer att ingå i deras socialisation (Johansson 2000:41). Genom att framställa Linus på detta “vuxna” sätt bidrar *Kamratposten* till en socialisation av barnen som läser tidningen, eftersom de genom framställningen av Linus erfar att även barn är kompetenta och kulturella varelser, precis som vuxna är. Linus har likt Matilda och Sebastian blivit vägledad i sitt val av intresse. *Kamratposten* skriver att eftersom Linus pappas

vänner arbetar med ljus och ljud har han fått möjlighet att hjälpa till vid uppträdanden. Detta går återigen att koppla till begreppet socialisation samt utvecklingstanken, att barn behöver vuxnas vägledning för att själva bli vuxna (Johansson 2000:41)

5.4.2. Barn som handlande subjekt - barndom som en föränderlig kulturell konstruktion i *Kamratposten*

Lykke i artikel 2 blev upprörd när hon i Youtube-filmer såg hur djur behandlas i köttindustrin. Här visar *Kamratposten* att Lykke socialiserats genom media och inte av föräldrarnas uppfostran vilket motsäger utvecklingstanken där barn inte betraktas som vuxna (Johansson 2000:39f). Genom denna iakttagelse kan man vidare se vilket inflytande media har över barn och hur de i sin tur uppfattar sin omvärld. Barnen bildar sin egen uppfattning kring det som de tittar på och tar därmed även ställning kring och i ämnen de intresserar sig för. Efter Youtube-filmerna har Lykke dessutom etablerat en grön livsstil i familjen, vilket innebär att hon går emot både dikotomin barn-vuxen samt idén om att barn behöver vuxnas vägledning för att utvecklas (Johansson 2000). I detta fall är det snarare tvärtom, Lykke får resten av familjen att imitera hennes beteende. *Kamratposten* portätterar Lykke som en vuxen person, ett handlande subjekt som är delaktig i konstruktionen av sin barndom i och med att hon påverkat sina föräldrars beteende (Johansson 2000:38f). Det står i artikeln att Lykke själv har tagit reda på informationen om köttindustrin vilket också antyder att det inte är hennes föräldrar som varit drivande i Lykkes socialisation utan främst hon själv (Johansson 2000:42).

Liksom Lykke har Linnea i artikel 5 inte blivit vägledad av sina föräldrar vid val av aktivitet utan började med thaiboxning efter att ha sett sin kusin utöva sporten. Det framgår inte hur gammal hennes kusin är, vilket gör det svårt att veta om Lykke socialiserats in i aktiviteten av en vuxen förebild eller en jämngammal person. *Kamratposten* skriver att Linnea har lyckats få sin pappa intresserad av sporten, vilket går emot tanken om att vuxna vägleder sina barn eftersom det inte är Linnea som imiterar sin pappas beteende utan tvärtom (Johansson 2000:41). Eftersom kusinens ålder och kön är oklart går det dock inte att veta om Linnea imiterat en äldre persons beteende med samma kön vilket hade kunnat förklaras utifrån rollteorin (Andrae 2001:24f).

I artikel 5 har *Kamratposten* framställt Clara som ett handlande subjekt, hon har varit delaktig i konstruktionen av sin barndom eftersom hon utan någon annans vägledning valt att börja spela ishockey. *Kamratposten* skriver: "Hockey har inte alltid varit ett självklart val för Clara. [...] Men en dag kände hon att hon i alla fall ville prova, så hon började i hockeyskola"

(Artikel 5). Därmed visar *Kamratposten* att även Clara, liksom Lykke och Linnea står i kontrast till de idéer inom utvecklingstanken och begreppet socialisation som säger att barn behöver vuxnas vägledning i sina val. Clara har själv bestämt vad hon vill göra, utan att bli styrd av vuxna. *Kamratposten* visar här att barndom är föränderlig, och att barnet i högsta grad är delaktigt i sin egen socialisation, i enlighet med den nya barndomsforskningen (Johansson 2000:42).

5.4.3. Barn som framställs enligt natur-polen i *Kamratposten*

I artikel 8 skildrar *Kamratposten* kläderna snarare utifrån funktion än könstillhörighet, som man exempelvis även kan se i artikel 6. För Melker och Charlie som utför Parkour i artikel 8 beskrivs kläderna som funktionella och rymliga för att de ska kunna utföra sin sport utan några begränsningar. Dock används inga skydd eftersom skydd enligt pojkarna inte är någonting nödvändigt. Melker och Charlie framställs i *Kamratposten* som vågade eftersom pojkarna inte tänker på vilka konsekvenser det kan få att inte bära skydd om det skulle hända något (Andrae 2001:175). *Kamratposten* framställer det som att det krävs att man är spontan och emellanåt irrationell för att utföra aktiviteten. Pojkarnas spontanitet, lekfullhet och irrationalitet ingår i en natur-kultur dikotomi, eftersom egenskaperna är kännetecknen för den ena polen, natur-polen (Johansson 2000:44f).

I artikel 12 beskriver *Kamratposten* Cecilia utifrån några av de kännetecknen som finns i natur-polen, t.ex. spontanitet. *Kamratposten* har valt ut ett citat från Cecilia i artikeln: "Pappa frågade om jag ville testa, och jag sa "visst" " (Artikel 12). Citatet framställer Cecilia som spontan dels eftersom hon utan tvekan svarar "visst", och dels på grund av sportens karaktär, det är ovanligt för en 11-åring att köra bil på två hjul, en sport som kräver många snabba beslut. Detta framhäver också *Kamratposten* när de skriver att få 11-åringar kan köra bil och att ingen kan köra som Cecilia. *Kamratposten* beskriver Cecilias fritidsaktivitet även genomgående som lekfull, men också spännande och farlig. Sättet *Kamratposten* framställer Cecilias fritidsaktivitet på placerar henne i ett naturtillstånd, i och med att flera av kännetecknen för natur-polen är uppfyllda.

5.4.4. Barn som framställs enligt kultur-polen i *Kamratposten*

Desz i artikel 9 har egenskaper kopplade till en kvinnlig könsroll eftersom hon vill ta hand om familjen. Dock kan man även se hennes vilja att försörja familjen som en vuxen egenskap. Desz framställs som intellektuell och planerande då hon tänker på framtiden och hur hennes handlingar

ska kunna ge hennes familj ett bättre liv (Artikel 9). Här placerar *Kamratposten* Desz alltså i kultur-polen snarare än natur-polen (Johansson 2000:44f). För Matilda som kör BMX är kläderna och utrustningen ett säkerhetstänk. *Kamratposten* skriver att det är en nödvändighet att använda skydd för att undvika skador. Matilda skulle kunna betraktas som modig eftersom hon trotsar de risker som finns med sporten (Andrae 2001:59f). Vidare visar *Kamratposten* att Matilda är förnuftig eftersom hon använder skydd och därför förstår vilka risker som finns. På grund av att Matilda visar förståelse för riskerna kan man i motsats till Charlie och Melker i artikel 8, som inte tar hänsyn till några risker, placera henne i kultur-polen (Johansson 2000:44f).

Enligt *Kamratpostens* beskrivning av Lykke i artikel 2 placeras hon tydligt i kultur-polen. Hon framställs som behärskad eftersom hon valt att bortse från kött i sin kost permanent. Dessutom skriver *Kamratposten* att Lykke nu avstår från gelatin som finns i det godis hon tycker om. Lykke framställs även som förnuftig, *Kamratposten* skriver: "För att vara säker på att hon får i sig alla de näringsämnen hon behöver tar hon även extra vitaminer varje morgon" (Artikel 2). För att få i sig vitaminerna krävs planering, vilket framgår genomgående i artikeln. Lykke tar själv ansvar för sin kost och fattar därmed moraliskt rationella beslut utefter det hon lärt sig om köttindustrin, *Kamratposten* beskriver henne därför som påläst och intellektuell. Här framhäver *Kamratposten* det i ett citat från Lykke: "Jag blev väldigt berörd, filmerna är hemska. Många vet nog inte hur illa det är" (Artikel 2). *Kamratposten* framställer Lykke enligt alla de kännetecken som finns representerade i kultur-polen och hon ingår därmed inte i en dikotomi där hon är i ett naturtillstånd och de vuxna i en kulturvärld. Lykke framställs istället som en kulturell varelse som inte lever i en oföränderlig värld, tvärtom, hon kan förändra den själv (Johansson 2000:42).

6. SLUTDISKUSSION

Även om man i *Kamratposten* försöker ge en genusneutral bild av hur flickor och pojkar väljer fritidsaktiviteter och vilka värden som förknippas med dessa lyckas inte tidningen att fullt ut formulera en ordning för dessa attribut som skulle vara oberoende av samhällets genusordning, som speglas i personporträtten med temat fritid. Eftersom samhället inte är könsneutralt lyser dess genusstruktur igenom i vissa av artiklarna när en del av barnen på olika sätt socialiserats in i aktiviteter knutna till traditionella könsroller som således både efterlevs och upprätthålls av barnen.

Kamratposten försöker i de artiklar vi analyserat beskriva könsrollerna på ett neutralt sätt, vilket framförallt sker när det kommer till flickors könsroll. Två flickors aktiviteter är i sig kopplade till stereotyp kvinnliga egenskaper eftersom de innefattar matlagning. *Kamratposten* framställer flickorna på ett neutralt sätt både på bild och i texten, men tidningen kunde med fördel valt pojkar till matlagningsreportagen för att på så sätt utmana samhällets genusnormer, och inte bekräfta dem genom att välja just flickor som gör något stereotypt för deras kvinnliga kön. Man får inte ignorera det faktum att *Kamratposten* faktiskt kan välja andra barn att intervjua, som inte representerar en stereotyp könsroll. Man kan därför ibland ifrågasätta varför *Kamratposten* inte valt en mer varierad skara av representanter för fritidsaktiviteten till vissa av artiklarna när *Kamratposten* enligt egen utsaga strävar efter att vara en genusneutral tidning.

En annan flicka framställs av *Kamratposten* enligt den traditionella kvinnliga könsrollen eftersom hennes främsta intressen enligt *Kamratpostens* porträtt är kläder, smink och pop. Dessutom innehåller artikeln idolbilder på stereotypa lättklädda kvinnor, vilket med fördel kunnat utelämnas för att inte befästa en bild av ett stereotypt utseende för kvinnor hos läsarna. Skildringen av de andra aktiviteterna är mer neutral, vår undersökning har exempelvis visat att *Kamratposten* i de granskade artiklarna gärna framställer flickor som utövar mansdominerade sporter. Därigenom utmanar *Kamratposten* rådande könsnormer för flickor, vilket betyder att barn som läser tidningen uppmanas av *Kamratposten* att tycka att de sporter som ses som manliga även kan utföras av kvinnor.

Med endast ett undantag i urvalet framställdes samtliga pojkar i enlighet med en eller flera av den manliga könsrollens förväntningar. Det innebär att *Kamratposten* inte i lika stor utsträckning utmanar förväntningarna som finns för pojkar i samhället. En av pojkarna porträtterades som en kontrast till rådande genusnormer, denna pojke hade långt hår och hans egenskaper var främst förknippade med omhändertagande och lugn. *Kamratposten* borde publicera fler artiklar där pojkar går emot könsidealerna eftersom en genusneutralitet endast kan uppstå när båda könen är fria från fasta genusförväntningar, och tillskrivs samma villkor oavsett könstillhörighet. Teorierna på forskningsfältet som tagits upp i detta arbete visar att kvinnor är det förtryckta könet i samhället, och förmodligen försöker *Kamratposten* främst fokusera på att bryta med de normer som begränsar den kvinnliga könsrollen. Hirdman (2001) menar att genuskontraktet som placerar kvinnan i ett underläge gentemot mannen i första hand måste brytas

av kvinnan, och *Kamratposten* försöker omförhandla detta kontrakt genom att framställa flickor med egenskaper eller intressen som bryter mot de kvinnliga idealen.

Faran med att inte utmana båda respektive alla könsrollerna i lika stor utsträckning är att mannen fortsätter vara norm, det mannen gör är normalt och när flickor gör samma sak framställs det också som normalt i *Kamratposten*. Denna mediala framställning kan jämföras med att flickors framställning i reklam är mer varierad än pojkars, som har visats av Marínes et al. (2013). Problematiken ligger i att pojkar inte uppmanas göra sådant som anses vara knutet till den kvinnliga könsrollen, och då görs fortfarande en normativ skillnad mellan könen eftersom de manligt kodade aktiviteterna framställs som mer eftersträvansvärda. Resultatet kan bli en situation där flickor blir fria från sin könsroll, medan pojkar fortfarande socialiseras enligt förväntningar inom den manliga könsrollen av *Kamratposten*. En fullständig jämlikhet kan aldrig uppnås om endast flickors traditionella könsroll och de förväntningar som ställs på dem ifrågasätts. Pojkars uppfattning att vissa sporter och utseenden är "manliga" påverkas nödvändigtvis inte av en sådan förändring. För att en balans ska uppstå mellan könen krävs fler exempel på pojkar som utför aktiviteter som traditionellt sett är kopplade till en kvinnlig könsroll. Först när den manliga stereotypen bryts och tillåter en fri variation av egenskaper och aktiviteter kan dessa aktiviteter och kulturella egenskaper bli oberoende av förväntningarna som genussystemet ålägger ungdomarna.

Kamratposten borde i framtiden fokusera på att bryta barriären mellan könsrollerna åt båda hållen, inte bara för flickor, för att leva upp till sitt rykte som en genusneutral tidning, och inte minst för att det är så många barn som läser *Kamratposten*. En av artiklarna som handlar om två barn, en pojke och en flicka som utövar Capoeira, har en neutralitet som *Kamratposten* bör sträva efter i samtliga artiklar, eftersom varken sporten eller barnen framställs enligt de rådande genusnormerna i samhället. För att uppnå samma neutralitet i varje artikel borde *Kamratposten* dels försöka hitta barn till artiklarna som bryter mot samhällets genusförväntningar, både pojkar och flickor, samt göra fler reportage där flickor och pojkar utövar en aktivitet tillsammans. Ett jämställt samhälle utan könsbundna normer kan bara skapas om medier som *Kamratposten* väljer att motarbeta eller åtminstone ifrågasätta samtliga traditionella förväntningar kopplade till endast ett kön.

7. LITTERATUR

- Andrae, M. (2001). *Rött eller grönt? - Flickan blir kvinna och pojke blir man i B.Wahlströms ungdomsböcker 1914-1944*. Diss. Uppsala : Univ., 2001.
- Bergström, G. & Boréus, K. (2005). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 2., [omarb.] uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Björkman, L. Datum okänt. "Kamratposten – Sveriges mest älskade tidning" Hämtad från: <http://www.bonniertidskrifter.se/varumarken/familj-resa-halsa/Kamratposten> [2014-03-30].
- Bradley, H. (2013). *Gender*. 2nd edition. 2nd ed. Cambridge: Polity.
- Bucht, C. & Harrie, E. (red.) (2013). *Young people in the Nordic digital media culture: a statistical overview*. The international clearinghouse on children, youth and media. Göteborg: International Clearinghouse on Children, Youth and Media, Nordicom, University of Gothenburg.
- Clifton, M A. & Roper, A. E. (2013). "The Representation of Physically Active Girls in Children's Picture Books", i: *Research Quarterly for Exercise and Sport* 84:2, s. 147-156, Hämtad från: <http://www.tandfonline.com/ludwig.lub.lu.se/doi/pdf/10.1080/02701367.2013.784844> [2014-03-10].
- Connell, R.W. (2003). *Om genus*. Göteborg: Daidalos.
- Ekström, M. & Larsson, L (red.) (2010). *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Esaiasson, P. (2007). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad* 3 uppl. Stockholm: Norstedts juridik.
- Fagerström, L. & Nilsson, M. (2008). *Genus, medier och masskultur* Malmö: Gleerup.
- Falk, L. E. & Hammarberg, T. (2005). *Mänskliga rättigheter: barnets rättigheter : en lättläst skrift om konventionen om barnets rättigheter*. [Ny utg.] Stockholm: Utrikesdepartementet, Regeringskansliet. Hämtad från: <http://www.fn.se/fn-info/vad-gor-fn/manskliga-rattigheter-och-demokrati/karnkonventionerna/konventionen-om-barnets-rattigheter-crc/> [2014-08-12].
- Fejes, A. & Thornberg, R. (red.) (2009). *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber.
- Hirdman, Y. (2001). *Genus - om det stabilas föränderliga former*. Malmö: Liber.

- Hirdman, Y. (2004). "Genussystemet - reflexioner kring kvinnors sociala underordning", i: Carlsson Wetterberg, C. & Jansdotter, A. (red.) (2004) *Genushistoria: en historiografisk exposé*. Lund: Studentlitteratur.
- Jarlbro, G. (2006). *Medier, genus och makt*. Lund: Studentlitteratur.
- Johansson, B. (2000). *Kom och ät! Jag ska bara dö först-: datorn i barns vardag*. Diss. Göteborg: Univ., 2000.
- Martínez, E., Nicolàs, M. A. & Salas, À. (2013) "Gender Representation in Advertising of Toys in the Christmas Period (2009-12)", i: *Comunicar, Scientific Journal of Media Education*, vol. 21, nr. 41, s. 187-194. Hämtad från:
<http://ehis.ebscohost.com.ludwig.lub.lu.se/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=03354a8c-4a95-488c-bfba-9cf7b94e9cb2%40sessionmgr4001&vid=2&hid=4113> [2013-11-25].
- McRobbie, Angela. (2000) *Feminism and youth culture*. London: Macmillan.
- Redaktionen, 2014-04-22. "Om KP" Hämtad från: <http://kpwebben.se/Om-KP/Om-KP> [2014-03-31].
- SCB, Statistiska centralbyrån (2009). *Barns fritid*. Levnadsförhållanden rapport 116.
- Østbye, H. (2004). *Metodbok för medievetenskap*. 1 uppl. Malmö: Liber ekonomi.

7.1. Kamratpostenartiklar

- Danielsson, Mattias. 2013. "Vi spelar för att vinna". Kamratposten nummer 1: 14-15. *(Artikel 1)
- Auer, Josefin. 2013. "Jag äter inte djur". Kamratposten nummer 2: 20-21. *(Artikel 2)
- Forsblad, Ludvig. 2013. "Tårtkalas med Mira". Kamratposten nummer 3: 9. *(Artikel 3)
- Carlsson, Nathalie. 2013. "Snabba puckar för Clara". Kamratposten nummer 4: 9. *(Artikel 4)
- Auer, Josefin. 2013. "Hon älskar att sparkas". Kamratposten nummer 5: 14-15 *(Artikel 5)
- Huisman, Malou. 2013. "Jag vet att vi vinner". Kamratposten nummer 6: 9. *(Artikel 6)
- Huisman, Malou. 2013. "Att wheela är coolest". Kamratposten nummer 7: 14-15. *(Artikel 7)
- Auer, Josefin. 2013. "Över alla hinder". Kamratposten nummer 8: 14-15. *(Artikel 8)
- Brusewitz, Martin 2013. "Desz vill bli stjärna!". Kamratposten nummer 10: 36-37. *(Artikel 9)
- Bengtsson, Per. 2013. "Man känner sig som en hjälte". Kamratposten nummer 11: 14-15. *(Artikel 10)
- Forsblad, Ludvig. 2013. "Härligt att vara k-pop-fan!". Kamratposten nummer 12: 14-15. *(Artikel 11)

Huismann, Malou. 2013. "*Hon kör bil på två hjul*". Kamratposten nummer 13: 14-15. *(Artikel 12)

Lundholm, Johanna. 2013. "*Moppebyggaren som håller världsklass*". Kamratposten nummer 14: 9.
*(Artikel 13)

Lundholm, Johanna. 2013. "*DJ Linus fixar discot*". Kamratposten nummer 15: 14-15. *(Artikel 14)

Auer, Josefin. 2013. "*Jag tröttnar aldrig*". Kamratposten nummer 16: 14-15. *(Artikel 15)

Schück, Katarina. 2013. "*Gos med gigantiska gnagare*". Kamratposten nummer 17: 4-5. *(Artikel
16)

Zamore, Maria. 2013. "*Kroppen vill dansa Capoeira!*". Kamratposten nummer 18: 34-35. *(Artikel
17)

* = Vår benämning av artiklarna i denna uppsats.